

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ департаменту фінансової та
бюджетної політики Запорізької
міської ради

від 22.01.2025 № 5/1р

**Звіт про виконання
Програми управління місцевим боргом бюджету
Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік**

Загальні положення

Звіт про виконання Програми управління місцевим боргом бюджету Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік, затвердженої наказом департаменту фінансової та бюджетної політики Запорізької міської ради від 25.01.2024 № 1/1р (далі – Програма) підготовлено на виконання вимог Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (міським) боргом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 № 815.

Для забезпечення реалізації інвестиційних проєктів, які потребують додаткових обсягів ресурсів, Запорізька міська рада залучає місцеві запозичення, а також виступає гарантом за кредитами, залученими її комунальними підприємствами, що призводить до виникнення місцевого та гарантованого Запорізькою міською територіальною громадою боргу.

Показники бюджету Запорізької міської територіальної громади в частині місцевого боргу

Відповідно до рішення міської ради від 04.12.2024 № 55 «Про внесення змін до рішення міської ради від 22.12.2023 № 75 «Про бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік» (зі змінами) граничний розмір місцевого боргу станом на 31 грудня 2024 року встановлений на рівні 738 575,6 тис.грн.

Обслуговування боргових зобов'язань проводилось відповідно до укладених у 2019 — 2023 роках договорів з банківськими установами та Міністерством фінансів України, з дотриманням встановлених термінів сплати платежів. Місцеві запозичення здійснені в національній та іноземній валюті.

В звітному році на обслуговування запозичень спрямовано 117 023,7 тис.грн, на погашення основної суми боргу — 368 239,0 тис.грн.

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 26.06.2019 № 37 «Про покриття дефіциту бюджету міста» (зі змінами) у 2019 році здійснено

внутрішнє запозичення на покриття дефіциту бюджету розвитку за напрямками, визначеними статтею 74 Бюджетного кодексу України, у сумі 600 000,0 тис.грн, з них від ПАТ АБ «Укргазбанк» - 300 000,0 тис.грн та АТ «Державний ощадний банк України» - 300 000,0 тис.грн (довідково: строком на 5 років, з пільговим періодом – 12 місяців та можливістю дострокового погашення; процентна ставка переглядається кожні 6 місяців у разі зміни облікової ставки Національного банку України, але не менше ніж 16% річних та не більше 23% річних, у звітному році для кредиту від ПАТ АБ «Укргазбанк» - 21,7%, АТ «Державний ощадний банк України» - 16%).

У 2024 році внутрішнє запозичення погашено у повному обсязі. На обслуговування кредитних коштів використано 6 152,6 тис.грн, на погашення боргу - 118 750,0 тис.грн.

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 29.05.2019 № 31 «Про здійснення місцевого запозичення для фінансування проекту «Комплексний проект з термомодернізації бюджетних будівель м.Запоріжжя» укладена Угода про передачу коштів позики від 04.11.2019 № 13010-05/181 між Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку громад та територій України та Запорізькою міською радою на загальну суму 15 375,7 тис.євро (довідково: строком до 22 років з дати вибірки кожного траншу, з пільговим періодом 5 років; відсоткова ставка визначається на дату вибірки траншів за фіксованою або плаваючою ставкою, яка дорівнює сумі шестимісячної міжбанківської ставки Єврозони (EURIBOR) та спреда, для траншу від 28.12.2023 – 3,011%; плата за надання кредитних коштів – 0,01% річних вибраної та непогашеної суми позики).

Обсяг отриманих кредитних коштів складає 1 000,0 тис.євро (або 41 633,4 тис.грн на дату вибірки коштів за офіційним курсом НБУ). У 2024 році вибірки та погашення кредиту не відбувалося, за обслуговування сплачено 1 177,6 тис.грн. Залишок непогашеного боргу станом на 01.01.2025 за цим запозиченням склав 1 000,0 тис.євро (43 926,6 тис.грн за офіційним курсом НБУ станом на дату складання звітності).

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 25.03.2020 № 36 «Про здійснення місцевого запозичення у 2020 році» у 2020 році здійснено внутрішнє запозичення до бюджету Запорізької міської територіальної громади на покриття дефіциту бюджету розвитку за напрямками визначеними статтею 74 Бюджетного кодексу України у сумі 500 000,0 тис.грн, з них від ПАТ АБ «Укргазбанк» - 250 000,0 тис.грн та АТ «Державний ощадний банк України» - 250 000,0 тис.грн (довідково: строком на 5 років, з пільговим періодом – 12 місяців та можливістю дострокового погашення; процентна ставка на кінець звітного року - 16%).

У 2024 році здійснено часткове погашення зазначених кредитів у сумі 124 999,6 тис.грн, за їх обслуговування сплачено 17 363,6 тис.грн. Залишок

непогашеного боргу станом на 01.01.2025 за внутрішнім запозиченням 2020 року становив 57 293,1 тис.грн.

З метою залучення коштів для фінансування проєктів міської інфраструктури у 2021 році Запорізької міської ради прийнято рішення від 11.06.2021 № 73 «Про здійснення місцевого запозичення на фінансування проєктів з розвитку міської інфраструктури за підтримки Міжнародної фінансової корпорації «IFC». Відповідно до вищевказаного рішення 18 червня 2021 року укладено кредитний договір (інвестиційний номер 43181) між Запорізькою міською радою та Міжнародною фінансовою корпорацією як Виконавчою організацією Фонду екологічно чистих технологій на суму 35 000,0 тис.євро (довідково: термін кредитування – 13 років, включаючи пільговий період 3 роки; відсоткова ставка дорівнює сумі шестимісячної міжбанківської ставки Єврозони (EURIBOR) та спреду не більше 5% річних). У зв'язку із повномасштабною російською військовою агресією проти України вибірка кредитних коштів не здійснювалась.

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 10.09.2021 № 47 «Про здійснення місцевого запозичення у 2021 році» у 2021 році здійснено внутрішнє запозичення до бюджету Запорізької міської територіальної громади на покриття дефіциту бюджету розвитку за напрямками, визначеними статтею 74 Бюджетного кодексу України, у сумі 478 717,6 тис.грн, з них від ПАТ АБ «Укргазбанк» - 100 000,0 тис.грн, АТ «Державний ощадний банк України» - 100 000,0 тис.грн та АТ «Укрексімбанк» - 278 717,6 тис.грн (довідково: строком на 5 років, з пільговим періодом – 12 місяців та можливістю дострокового погашення; процентна ставка – визначається як сума облікової ставки Національного банку України та маржі (4,3%), але не більше 22% річних, на кінець звітного року розмір ставки складав 17,8%).

У 2024 році здійснено часткове погашення кредитів у сумі 124 489,4 тис.грн, за їх обслуговування сплачено 50 793,9 тис.грн. Залишок непогашеного боргу станом на 01.01.2025 за внутрішнім запозиченням 2021 року становив 228 147,1 тис.грн.

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 29.09.2023 № 95 «Про здійснення місцевого запозичення у 2023 році» (зі змінами) у 2023 році здійснено внутрішнє запозичення до бюджету Запорізької міської територіальної громади на покриття дефіциту бюджету розвитку за напрямками, визначеними статтею 74 Бюджетного кодексу України, у сумі 200 000,0 тис.грн від АТ «Державний ощадний банк України» (довідково: строк кредитування - 5 років із можливістю дострокового погашення та пільговим періодом до 12 місяців; відсоткова ставка є змінюваною та встановлюється з урахуванням Українського індексу ставок за депозитами фізичних осіб (UIRD 3M UAN)+маржа 6,18%, але не більше 25% річних, станом на кінець звітного періоду вона становила 19,17%).

Згідно з умовами кредитного договору у 2024 році здійснено сплату за обслуговування кредиту в розмірі 41 536,0 тис.грн. Залишок непогашеного боргу станом на 01.01.2025 за внутрішнім запозиченням 2023 року становив 200 000,0 тис.грн.

Рішенням Запорізької міської ради від 04.12.2024 № 57 «Про здійснення місцевого запозичення у 2024 році» затверджено обсяги та умови субкредиту від Кредитної установи для відбудови «KfW» на реалізацію проекту «Енергоефективність у громадах». Після прийняття вищевказаного рішення 26 грудня 2024 року був підписаний Договір про субкредитування між Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку громад та територій України та Запорізькою міською радою, обсяг запозичення 12 750,0 тис.євро (довідково: термін кредитування – 30 років, включаючи пільговий період 10 років; відсотки за користування запозиченням – 2% річних, плата за зобов'язання – 0,25% річних, плата за надання субкредиту – 0,25% річних вибраної та непогашеної суми субкредиту).

У звітному році до бюджету громади кошти не надходили у зв'язку зі зміною графіку виконання робіт за субпроектом, заборгованість на 01.01.2025 відсутня.

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 04.12.2024 № 92 «Про здійснення місцевого запозичення у 2024 році на покриття дефіциту бюджету» у 2024 році передбачене внутрішнє запозичення до бюджету Запорізької міської територіальної громади на покриття дефіциту бюджету розвитку за напрямками, визначеними статтею 74 Бюджетного кодексу України, у сумі 200 000,0 тис.грн від АТ «Укрексімбанк» (довідково: строком на 5 років, з пільговим періодом – 18 місяців та можливістю дострокового погашення; процентна ставка – змінювана та встановлюється з урахуванням Українського індексу ставок за депозитами фізичних осіб (UIRD 3M UAN) та маржі 3,03%, але не більше 21% річних, на кінець звітного року вона склала 16,3%. Метою залучення кредитних коштів є фінансування видатків бюджету розвитку бюджету міської територіальної громади для створення, приросту та оновлення стратегічних об'єктів довгострокового користування та об'єктів, що забезпечують виконання завдань міської ради, спрямованих на задоволення інтересів населення міської територіальної громади, а саме для покращення рівня надання публічних послуг та цивільного захисту жителів територіальної громади шляхом поповнення статутних капіталів комунальних підприємств, капітального ремонту та реконструкції закладів соціально-культурної сфери, об'єктів житлового фонду та дорожньо-транспортного господарства, у тому числі облаштування місць, призначених для захисту населення громади від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок воєнних дій, та відновлення житла, пошкодженого/знищеного внаслідок збройної агресії, тощо. Кредитний договір укладено наприкінці 2024 року, вибірка кредитних коштів не здійснювалась.

Станом на 01.01.2025 фактичний загальний обсяг місцевого боргу становив 529 366,8 тис.грн (без урахування середньострокової позики, залученої з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах, погашення якої відповідно до п.21 прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України не здійснюватиметься до законодавчого врегулювання цього питання).

Показники бюджету Запорізької міської територіальної громади в частині гарантованого територіальною громадою боргу

Рішення міської ради від 04.12.2024 № 55 «Про внесення змін до рішення міської ради від 22.12.2023 № 75 «Про бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік» (зі змінами) граничний розмір гарантованого Запорізькою міською територіальною громадою боргу станом на 31 грудня 2024 року встановлений на рівні 414 078,1 тис.грн.

Відповідно до рішення Запорізької міської ради від 26.09.2018 № 25 «Про надання місцевої гарантії» (зі змінами) комунальному підприємству «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» надана місцева гарантія для забезпечення виконання 80% боргових зобов'язань за кредитом ПАТ АБ «Укргазбанк» на реалізацію проекту «Будівництво пасажирського терміналу та обслуговуючих споруд КП «Міжнародний аеропорт «Запоріжжя» на вул.Блакитна, 4 у Шевченківському районі м.Запоріжжя».

Всього підприємством отримано коштів у сумі 12 670,0 тис.дол. США, з яких гарантовано громадою 10 136,0 тис.дол. США, термін погашення - 31.12.2027 року, процентна ставка – 5,5% річних відповідно до договору реструктуризації.

Через введення воєнного стану в країні та закриття повітряного простору, починаючи з лютого 2022 року і по теперішній час, підприємство не має можливості здійснювати основний вид діяльності, відповідно – отримувати доходи для виконання умов зазначеного вище договору в повному обсязі.

В звітному році у відповідності до чинних умов кредитного договору погашення заборгованості за кредитом здійснювалося за рахунок власних коштів комунального підприємства щомісячно в рахунок основного боргу та платежів за процентами по 100 дол. США.

Обсяг гарантованого боргу станом на 01.01.2025 становив 10 101,3 тис.дол. США (424 648,0 тис.грн за офіційним курсом НБУ на дату складання звітності).

Відповідно до умов договору гарантії реструктуризованого зобов'язання від 28.09.2023 № 1381/2018/ЗОД-МСБ-Г2, на підставі повідомлень ПАТ АБ «Укргазбанк» та листів КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя» у 2024 році за рахунок коштів бюджету територіальної громади здійснена оплата

комісійної винагороди за управління кредитними коштами на загальну суму 5 371,7 тис.грн (80% від нарахованої та несплаченої підприємством суми).

Рішенням Запорізької міської ради від 23.12.2020 № 28 «Про надання місцевої гарантії у 2020 році» ЗКПМЕ «Запоріжелектротранс» надана місцева гарантія для забезпечення виконання 100% боргових зобов'язань за угодою про передачу коштів позики від 29.12.2020 № 13010-05/260 між Міністерством фінансів України, Міністерством інфраструктури України, Запорізькою міською радою та Запорізьким комунальним підприємством міського електротранспорту «Запоріжелектротранс» для оновлення рухомого складу (довідково: обсяг та валюта кредиту – 10 840,0 тис.євро; строком до 22 років з дати вибірки кожного траншу, з пільговим періодом 2 роки; відсоткова ставка визначається на дату вибірки траншів і дорівнює сумі шестимісячної міжбанківської ставки Єврозони (EURIBOR) та спреда до 2,5%, плата за надання кредитних коштів – 0,5% річних вибраної та непогашеної суми позики. В звітному році вибірка коштів не здійснювалась.

Оцінка досягнутих показників та ризиків, пов'язаних з управлінням місцевим та гарантованим міською територіальною громадою боргом

Відповідно до ст.18 Бюджетного кодексу України загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого територіальною громадою боргу станом на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200 відсотків середньорічного обсягу доходів загального фонду місцевого бюджету, які надійшли за три попередні бюджетні періоди, що передують прийняттю рішення міської ради про здійснення місцевого запозичення та/або надання місцевої гарантії без урахування доходів визначених пунктом 1, частини першої статті 64 цього Кодексу та міжбюджетних трансфертів.

Межа загального обсягу місцевого та гарантованого територіальною громадою боргу у 2024 році становила 4 931 976,2 тис.грн.

Загальний обсяг місцевого та гарантованого міською територіальною громадою боргу на кінець 2024 року склав 19,3% середньорічного обсягу доходів загального фонду місцевого бюджету та відповідає вимогам ст.18 Бюджетного кодексу України.

Питома вага видатків на обслуговування місцевого боргу в обсязі видатків загального фонду бюджету (без урахування реверсної дотації та субвенцій, крім субвенцій, передбачених пунктами 6–8 частини першої статті 97 Бюджетного кодексу України) становить 1,4%, не перевищує межу, встановлену Бюджетним кодексом України, та свідчить про низький рівень боргового навантаження на бюджет територіальної громади.

Враховуючи вищезазначене, ризики щодо порушення графіків виплати відсоткового доходу за кредитом є мінімальними.

Станом на 31.12.2024 всі боргові зобов'язання за кредитними договорами по бюджету Запорізької міської територіальної громади виконані в повному обсязі у встановлені терміни. Заборгованості по сплаті тіла кредитів та їх обслуговування немає.

Враховуючи динаміку надходжень до загального фонду бюджету Запорізької міської територіальної громади у звітному році громада мала достатньо коштів для обслуговування та повернення місцевого боргу.

Зважаючи на вищенаведені фактори, ризики щодо вчасного обслуговування місцевого боргу у 2024 році були також мінімальними.

Залишається незмінною ситуація з погашенням гарантованого боргу по КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя». Запорізька міська рада, як гарант, не має можливості купувати іноземну валюту для виконання гарантійних зобов'язань зі сплати процентів та тіла кредиту позичальника згідно з п.19 постанови Національного банку України від 24.02.2022 № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану». Як наслідок, бюджет міста матиме значне навантаження в частині погашення боргових зобов'язань у 2027 році.

В ході виконання Програми здійснювався аналіз і контроль за своєчасним і в повному обсязі виконанням зобов'язань за місцевим боргом та контроль за ризиками, пов'язаними з управлінням місцевого боргу та заходи з моніторингу.

Співпраця з рейтинговими агентствами

Кредитний рейтинг позичальника характеризує рівень спроможності позичальника (суб'єкта рейтингування) своєчасно та у повному обсязі виплачувати відсотки і основну суму боргу за всіма зобов'язаннями відносно інших позичальників.

Уповноваженим рейтинговим агентством ТОВ «Кредит-Рейтинг» у 2024 році двічі здійснювалось оновлення рейтингу м.Запоріжжя та його боргових зобов'язань. Аналіз кредитного рейтингу міста здійснювався в умовах дії воєнного стану в Україні.

За результатами фінансово – господарської діяльності територіальної громади за 1 півріччя 2024 року 29.10.2024 Рейтинговим комітетом агентства «Кредит-Рейтинг» прийнято рішення № 14658-А/MCR-16/ZPSA 003-025, яким Запорізькій міській територіальній громаді підтверджено довгостроковий кредитний рейтинг до інвестиційного рівня uaAA - за Національною рейтинговою шкалою з прогнозом «негативний» із збереженням у контрольному списку.

Також, протягом 2024 року Запорізька міська територіальна громада провела плідну співпрацю з незалежним рейтинговим агентством Fitch Ratings: проведені діалоги щодо соціально-економічного розвитку міста, місцевого боргу, підготовлені звіти та відповіді на запити.

Рейтингова агенція Fitch Ratings 18.10.2024 підвищила місту Запоріжжя довгострокового рейтингу в іноземній та національній валюті до рівня «ССС» з прогнозом «Вразливий» та не бачить ризику неспроможності міста обслуговувати свій борг протягом наступних 12 місяців.

Присвоєння кредитного рейтингу від міжнародного рейтингового агентства для міста є не тільки іміджевим фактором, а й реальним показником, від якого відштовхуються фінансові установи та організації при визначенні умов виділення фінансування.

Незважаючи на негативний вплив наслідків російської військової агресії проти України на фінансовий ринок, економіку країни в цілому, стан державних і місцевих фінансів, підтверджений Запорізькій міській територіальній громаді кредитний рейтинг характеризує її як громаду, що має достатній рівень кредитоспроможності порівняно з іншими українськими позичальниками.

Директор департаменту фінансової
та бюджетної політики Запорізької
міської ради

Вікторія ЛОГВИНЕНКО